

BALKAN

9. juni 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

Srpski mediji kritikuju i optužnicu protiv Norca

Kada Međunarodni krivični sud podiže optužnice protiv pojedinaca srpske nacionalnosti, uobičajeno je da neki političari i sredstva javnog informisanja u Srbiji i Crnoj Gori reaguju žestoko, tvrdeći da je Međunarodni sud pristrasan na štetu Srba. Međutim, kada Međunarodni sud podiže optužnice za zločine počinjene protiv Srba, retki su političari i sredstva informisanja koji će priznati napore Međunarodnog suda da donese pravdu žrtvama. Umesto toga, oni traže druge načine da kritikuju Međunarodni sud.

Najsvežiji primer je nedavno podignuta optužnica Međunarodnog suda protiv oficira Hrvatske vojske Mirka Norca za zločine počinjene protiv srpskih civila na području Medačkog džepa u Hrvatskoj, u septembru 1993. Umesto da izveste o značaju ove optužnice, mediji su se usredsredili na činjenicu da će se predmet možda prebaciti u Hrvatsku.

Kao prvo, mora biti jasno da predmet protiv Norca još nije prebačen. Tužilac Međunarodnog suda je objavio da se **neće protiviti** prebacivanju ovog predmeta u Hrvatsku, ali to ne znači da će predmet biti prebačen. Prema pravilima Međunarodnog suda, samo sudije tog suda imaju ovlaštenja da predmet u kojem je podignuta optužnica prebace na domaće sudove. Pre nego što to učine, u ovom, kao i u drugim predmetima, sudije se moraju uveriti da su domaći sudovi sposobni da vode suđenja za ratne zločine u skladu sa najvišim međunarodnim standardima. To podrazumeva odlučnu potragu za dokazima zločina i davanje prilike žrtvama da se njihove priče čuju, pružanje odgovarajuće zaštite za svedoke, puno poštovanje prava optuženog na pravično suđenje i donošenje presuda na osnovu zakona, a ne političkog pritiska.

Međunarodni sud je svestan da se hrvatsko pravosuđe, kao i ono u Srbiji, suočava s velikim izazovima u dostizanju međunarodnih standarda. Ipak, mora se napomenuti da je hrvatsko pravosuđe već procesuiralo **nekoliko stotina** predmeta u vezi sa ratnim zločinima, dok ih je u Srbiji bilo samo osam. Takođe se mora napomenuti da je hrvatsko pravosuđe pokazalo da je sposobno da se bavi osetljivim predmetima koji uključuju pojedince koji su planirali i naredili činjenje zločina. Kao što je objašnjeno u ovoj kolumni prošle nedelje, hrvatsko pravosuđe je već sudilo Mirku Norcu za izdavanje naredbi da se poćine zloćini protiv srpskih civila u Gospiću 1991, i izreklo mu je prvostepenu kaznu.

Kao drugo, iako je Norac 1995. unapređen u čin general-majora, u vreme kada je prema tvrdnjama Međunarodnog suda poćinio zloćine u Medaćkom džepu, bio je komandant 9. gardijske motorizovane brigade. Savet bezbednosti je uputio Međunarodni sud da usredsredi istrage i suđenja na najvišepozicionirane politićke, policijske i vojne poćinioce, a komandant brigade ne spada u tu kategoriju. Zapravo, sama činjenica da je Međunarodni sud podigao optužnicu protiv Norca i pored njegovog nižeg ranga,

pokazuje odlučnost Međunarodnog suda da osigura da se počiniooci veoma teških zločina, kao što su oni počinjeni u Medačkom džepu, izvedu pred sud.

Međutim, u raspravama da li ovaj predmet treba ili ne treba biti prebačen u Hrvatsku, potpuno se zaboravlja najvažnija činjenica. Optužnicom se Mirko Norac tereti za vrlo teške zločine. U optužnici se navodi da su hrvatska vojska i policija napali srpsko stanovništvo u Medačkom džepu, koje je tada brojalo oko 400 civila. Dalje se navodi i to da su te snage ubijale, terorisale, premlaćivale i maltretirale srpske civile i uništavale i pljačkale njihovu imovinu, kao i da su okrutno i nečovečno postupali sa srpskim civilima i zarobljenim i/ili ranjenim vojnicima, protiv kojih je korišćeno vatreno i hladno oružje, koji su premlaćivani i sakaćeni, i kojima su odsecani prsti i nanošene opekotine cigaretama. Navodi se i to da su hrvatske snage terorisale srpsko stanovništvo javnim lišavanjem života Boje Vujnović, koju su živu zapalili uz izrugivanje, i sakaćenjem i oskrvućenjem leša Boje Pjevać, kao i iskazivanjem pretnji da će ubiti civile. U optužnici se dalje navodi da su hrvatske snage sistematski uništile oko 164 kuće i 148 drugih zgrada, te opljačkale ličnu imovinu srpskog stanovništva. Kao rezultat tog napada i postupaka, Medački džep je postao potpuno nepogodan za život: hrvatske snage su u potpunosti uništile sela u Medačkom džepu, čime su civilnom stanovništvu oduzele domove i sredstva za život.

Bez obzira na to da li će se suđenje za ove teške zločine voditi u Hagu ili u Hrvatskoj, Međunarodni sud će osigurati da se suđenje vodi u skladu sa najvišim međunarodnim pravnim standardima. Međunarodni sud je odlučan da se u ovom predmetu zadovolji pravda za srpske žrtve.

Outreach Programme
outreach@icty.org